

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

KGP.410.008.01.2022

**Pan
Jacek Sasin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Aktywów Państwowych**

Ministerstwo Aktywów Państwowych
ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-522 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/081 – Nadzór właścicielski państwa nad spółkami stocznioowymi

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Aktywów Państwowych ¹ , ul. Krucza 36/Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnili: Krzysztof Tchórzewski, Minister Energii od 1 grudnia 2015 r. do 14 listopada 2019 r. oraz Jacek Sasin, Minister Aktywów Państwowych ² od 15 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadzór właścicielski podmiotów uprawnionych do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa nad spółkami nadzorującymi podmioty stoczniowe. 2. Wyznaczanie spółkom nadzorującym podmioty stoczniowe celów do realizacji w zakresie przemysłu stoczniowego oraz monitorowanie wyników finansowych tych spółek.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019 – 2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Zdzisław Kaszuba, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/80/2022 z dnia 31 sierpnia 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-2, 3-12, plik 20-21)</p>

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2022 Minister AP wykonywał prawa z akcji będących własnością Skarbu Państwa w Polskiej Grupie Zbrojeniowej SA⁵, która nadzorowała spółkę stoczniową PGZ Stocznia Wojenna SA⁶ oraz 30 spółek innych branż. W ministerstwie wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za nadzór właścicielski nad PGZ SA. Posiadali oni wyższe wykształcenie oraz zdany egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych. Nie legitymowali się natomiast doświadczeniem w branży stoczniowej. Minister sprawował nadzór zgodnie z przyjętymi w ministerstwie Zasadami nadzoru nad organami oraz jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Aktywów Państwowych⁷.

¹ Utworzone z dniem 15 listopada 2019 r. na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii (Dz. U. poz. 2290). Dalej: Ministerstwo lub MAP, przy czym termin Ministerstwo odnosi się również do Ministerstwa Energii, funkcjonującego w okresie od 27 listopada 2015 r. do 14 listopada 2019 r. (utworzonego na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii - Dz. U. poz. 2075), obsługującego sprawy działów energia i gospodarka złożami kopalni, dalej Ministerstwo lub MAP.

² Dalej Minister AP.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej PGZ SA lub Spółka.

⁶ Dalej: PGZ Stocznia Wojenna lub PGZ SW.

⁷ Zasady nadzoru nad organami oraz jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Aktywów Państwowych z 4 września 2020 r., dalej Zasady nadzoru.

Minister AP podejmował działania mające na celu prawidłowe kształtowanie zasad wynagradzania członków organu nadzorczego w Spółce określonych w *ustawie z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*⁸, dokonywał oceny ich pracy oraz monitorował wyniki działania Spółki.

Skarb Państwa [...] ⁹ udzielił PGZ SA wsparcia [...] na sfinansowanie inwestycji w celu ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej w tym na realizację projektu „Zwiększenie zdolności produkcyjnych i remontowych Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA oraz spółek zależnych w celu utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”. [...]

Nadzór Ministra AP nad PGZ SA w zakresie odnoszącym się do PGZ Stocznia Wojenna ograniczał się do monitorowania działań PGZ SA bez dalszej szczegółowej analizy działań spółki PGZ SW i osiąganych przez nią efektów. Sytuacja finansowa PGZ SW w całym badanym okresie była trudna. Odnotowywała ona straty netto wynoszące od 64 597,5 tys. zł w 2019 r. do 20 396,6 tys. zł w 2021 r., przy czym wynik 2021 r. byłby gorszy, gdyby nie przychody uzyskane ze sprzedaży majątku. Ujemny wynik finansowy PGZ SW pogarszał wynik GK PGZ SA, a skumulowana strata PGZ SW za lata 2018-2021 obniżyła wynik finansowy GK PGZ SA o 130 220,9 tys. zł.

W Ministerstwie nie opracowano i nie inicjowano opracowania dokumentów strategicznych dotyczących przemysłu stoczniowego, ponieważ tylko jedna spółka-córka nadzorowanej przez Ministra Aktywów Państwowych PGZ SA była podmiotem stoczniowym o nietypowej dla innych spółek stoczniowych misji istotnej dla obronności kraju.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nadzór właścicielski podmiotów uprawnionych do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa¹¹ nad spółkami nadzorującymi podmioty stoczniowe

Opis stanu faktycznego

1.1. Minister wykonywał prawa z akcji w PGZ SA od 7 grudnia 2019 r. Spółka ta posiadała udziały w kapitale (100%) w jednej stoczni, tj. w PGZ Stocznia Wojennej. W latach 2019 – 2022 Ministerstwo nie planowało i nie przeprowadziło żadnej kontroli, a także nie wnioskowało o przeprowadzenie kontroli do organu nadzorczego w zakresie przemysłu stoczniowego argumentując to brakiem bezpośredniego nadzoru nad tą branżą. Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP¹² do MAP nie wpłynęły w tym okresie skargi i wnioski dotyczące zagadnień nadzoru właścicielskiego państwa nad spółkami stoczniowymi. Wcześniej

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm. Dalej: ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń.

⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022r. poz. 1233) wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. W dalszej części wystąpienia w miejscach oznaczonych jako [...] dokonano wyłączenia informacji stanowiącej tajemnicę przedsiębiorstwa na tej samej podstawie prawnej.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej SP.

¹² Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr DKA.II.092.5.2022 IK: 747459 z 21 września 2022 r.

prawa z akcji będących własnością Skarbu Państwa w PGZ SA wykonywał Minister Obrony Narodowej.

Komórkami organizacyjnymi w MAP prowadzącymi sprawy związane z wykonywaniem praw z akcji w PGZ SA były lub są:

- Departament Nadzoru II (od 13 listopada 2020 r. do 19 marca 2021 r.);
- Departament Nadzoru III (od 20 marca 2021 r. do 7 lipca 2022 r.);
- Departament Projektów Strategicznych (od 8 lipca 2022 r. – obecnie).

W badanym okresie w Ministerstwie za nadzór właścicielski nad PGZ SA¹³ odpowiedzialnych było dwóch pracowników, jeden w okresie od 7 grudnia 2019 r. do 22 marca 2021 r., a drugi od 23 marca 2021 r. Posiadali oni kwalifikacje zawodowe określone w aktach wykonawczych wydanych na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. służbie cywilnej¹⁴ oraz ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych¹⁵. W opisach ich stanowisk pracy określone były niezbędne wymogi minimalne do podjęcia pracy na danym stanowisku pracy m.in. poziom i profil wykształcenia, a także rodzaj i zakres doświadczenia, zapewniające prawidłowe wykonywanie zadań na stanowisku – zgodnie z ww. przepisami. Od pracownika wymagano m.in. kreatywności, samodzielności i inicjatywy, znajomości przepisów prawa gospodarczego oraz kierunków polityki gospodarczej Polski.

Do zadań ww. pracowników (zawartych w opisach stanowisk pracy) w zakresie wykonywania praw z akcji należących do SP w PGZ SA należało m.in.:

- przygotowanie informacji i wyjaśnień na wystąpienia nadzorowanych spółek, opracowywanie opinii i aktualizacji statutów, umów spółek,
- udział w spotkaniach i naradach w sprawach dotyczących nadzorowanych spółek, w celu prawidłowej realizacji praw korporacyjnych,
- współpraca z zarządami nadzorowanych spółek,
- monitoring działalności nadzorowanych podmiotów (w tym gromadzenie i przetwarzanie informacji).

Pracownicy, którzy prowadzili sprawy związane z wykonywaniem praw z akcji Skarbu Państwa w PGZ SA posiadali wyższe wykształcenie prawnicze i z zakresu zarządzania oraz dokumenty potwierdzające złożenie egzaminu dla kandydatów na członków organów nadzorczych, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹⁶. Nie posiadali doświadczenia zawodowego w branży stoczniowej.

Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP¹⁷ w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły problemy z obsadą kadrową. Rotacja wśród pracowników nadzorujących PGZ SA wynikała ze zmian organizacyjnych i w konsekwencji ze zmian przyporządkowania spółek różnym ministrom. W Ministerstwie nie stwierdzano w związku z powyższym negatywnego wpływu na sposób sprawowania nadzoru nad PGZ SA.

(akta kontroli str. 3-13 plik 4, 15, 22, 42-43, 84, 91-92, 95, 123-130)

1.2. W badanym okresie w Ministerstwie obowiązywały Zasady nadzoru nad organami oraz jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Aktywów Państwowych z 4 września 2020 r., które zostały rozesłane do spółek pocztą elektroniczną. Były one zgodne z Zasadami nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa

¹³ Według stanu na 31 grudnia 2021 r. MAP nadzorowało ogółem 177 spółek.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1691.

¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 537, ze zm.

¹⁶ Dz.U. z 2021 r. poz.1933 ze zm., dalej ustawa o zasadach zarządzania mieniem.

¹⁷ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr DKA.II.092.5.2022 IK: 747459 z 21 września 2022 r.

Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z września 2017 r. Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP wyjaśnił¹⁸, że Zasady nadzoru właścicielskiego nad PGZ SA były tożsame z zasadami dotyczącymi innych spółek. MAP monitorowało ich wdrożenie m. in. poprzez udział swojego przedstawiciela w RN PGZ SA jak też poprzez analizę otrzymywanych od PGZ SA „Kwartalnych informacji o spółce” za każdy kwartał roku kalendarzowego wraz ze Sprawozdaniem F-01 o przychodach, kosztach i wyniku finansowym za kwartał sprawozdawczy.

Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP¹⁹ członkowie Rady Nadzorczej PGZ SA²⁰ utrzymywali bezpośredni kontakt z pracownikami komórki nadzoru w zakresie spraw dotyczących przemysłu stoczniowego. W Ministerstwie brak jest informacji, dotyczących ewentualnego organizowania spotkań roboczych, w zakresie spraw dotyczących przemysłu stoczniowego. MAP nie dysponowało wiedzą na temat ewentualnych spotkań organizowanych przez Zarząd Spółki czy ewentualnie pozostałych jej akcjonariuszy. Członkowie Rad Nadzorczych PGZ SA i PGZ SW nie brali udziału w spotkaniach z członkami kierownictwa Ministerstwa.

(akta kontroli str. 3-12, plik 15)

1.3. MAP nie występowało do PGZ SA o przedstawienie na posiedzeniu RN PGZ SA wniosku o przeprowadzenie kontroli w zakresie przemysłu stoczniowego. Brak jest również dokumentacji, która potwierdzałaby udział pracowników MAP w spotkaniach z członkami RN PGZ SA. Naczelnik Wydziału Przemysłu Obronnego w Departamencie Projektów Strategicznych (wcześniej w Departamencie Nadzoru III) jest od 24 sierpnia 2021 r. sekretarzem Rady Nadzorczej PGZ Stocznia Wojenna²¹.

(akta kontroli str. 3-12, plik 15)

1.4. Członkowie RN PGZ SA wskazywani byli przez MAP, a następnie byli powoływani i odwoływani przez Walne Zgromadzenie Spółki. MAP wskazywało jako kandydata na członka organu nadzorczego w Spółce osoby posiadające pozytywną opinię Rady do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych.

W latach 2019-2022 w RN PGZ SA było ogółem 11 członków. W danej kadencji RN liczyła od 3 do 5 członków. W latach 2019-2021 Zarząd PGZ SA liczył czterech członków a w 2022 r. dwóch członków. W okresie 2019-2022 funkcję Prezesa Spółki pełniły cztery osoby.

Członkowie RN w PGZ SA wskazani przez Ministra spełniali wymogi określone w art. 19 ust.1 pkt 1) lit. b) lub art. 19 ust. 1 pkt 1) lit c) ustawy o zasadach zarządzania mieniem oraz kryteria określone w art. 387 Ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych²². Członkowie RN PGZ SA posiadali świadectwa zdania egzaminu na kandydata do RN. Nie posiadali doświadczenia zawodowego w branży stoczniowej. Minister Aktywów Państwowych nie wykonywał bezpośrednio praw z akcji w stosunku do żadnej stoczni.

W sprawie procedury naboru i wybranych członków RN PGZ SA w badanym okresie nie wpłynęły żadne skargi czy protesty. Zmiany decyzji dotyczących wyboru członka RN w okresie kontrolowanym nie wystąpiły. Zmiany członków RN PGZ SA spowodowane były koniecznością uzupełnienia składu Rady Nadzorczej PGZ SA w związku z rezygnacją lub upływem kadencji. Nie odnotowano decyzji o odwołaniu jakiegokolwiek członka RN PGZ SA przed upływem kadencji. Wszyscy członkowie Rady Nadzorczej Spółki w okresie objętym kontrolą uzyskali absolutoria.

(akta kontroli str. 3-12, plik 4, 15, 32, 50-51, 56, 96-98, 104-113, 115-122, 139-140)

¹⁸ Jw.

¹⁹ Jw.

²⁰ Dalej RN PGZ SA.

²¹ Dalej RN PGZ SW.

²² Dz.U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm.

1.5. Minister podejmował działania w celu prawidłowego ukształtowania zasad wynagradzania członków organu nadzorczego w Spółce poprzez podejmowanie uchwał w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej Spółki. Zgodnie ze statutem PGZ SA, zasady kształtowania oraz wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami, określało Walne Zgromadzenie PGZ SA. W dniu 26 lipca 2017 r., w okresie w którym prawa z akcji Skarbu Państwa w Spółce wykonywał Minister Obrony Narodowej, WZW podjęło uchwałę nr 22 w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej Spółki i ustaliło wynagrodzenie jej członków jako iloczyn przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz mnożnika „1,4”, a dla Przewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki wynagrodzenie zostało podwyższone o 10% miesięcznego wynagrodzenia ustalonego dla członka Rady Nadzorczej Spółki. Biorąc pod uwagę parametry ekonomiczne Spółki za rok 2018 i 2019, zgodnie z ww. ustawą, maksymalna wysokość wynagrodzenia członka Rady Nadzorczej Spółki wynosiła do 2,75 krotności podstawy.

1 marca 2021 r. Minister AP przekazał pismo²³ do Zarządów i Rad Nadzorczych spółek nadzorowanych przez MAP informujące o obowiązujących zasadach kształtowania wynagrodzeń. W odpowiedzi PGZ SA wskazało²⁴, iż Spółka naliczając wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej uwzględnia zasady ustalone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie PGZ SA i stosuje jako wskaźnik podstawy wymiaru wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego.

Kontrola celowa wynagrodzeń członków RN PGZ SA wykazała, że poziom wynagrodzeń nie przekraczał limitów określonych w ustawie o zasadach kształtowania wynagrodzeń.

(akta kontroli 3-12, plik 4, 15, 32, 85-86, 94, 104-113, 115-122)

1.6. W latach 2019-2022 Minister oceniał pracę członków organów nadzorczych spółek nadzorujących podmioty stoczniowe zgodnie z wymogami określonymi w Zasadach nadzoru na podstawie Sprawozdań Rady Nadzorczej jako organu spółki z działalności za dany rok. Kontrola celowa informacji kwartalnych PGZ SA za lata 2019-2020 wykazała, że były one przedkładane Ministerstwu przez Spółkę według wzoru określonego w Zasadach nadzoru. Stwierdzono, że informację kwartalną za IV kwartał 2019 r. i I kwartał 2020 r. PGZ SA przesłało do Ministerstwa dopiero 9 czerwca 2020 r. a nie zgodnie z przepisami do 15 lutego 2020 r. i 30 kwietnia 2020 r. Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP²⁵ wynikało to ze zmian organizacyjnych zarówno po stronie PGZ SA jak i MAP. Opóźnienie miało miejsce po zmianie organu wykonującego uprawnienia właścicielskie z akcji Skarbu Państwa, tj. po przejściu w dniu 6 grudnia 2019 r. nadzoru właścicielskiego nad Grupą Kapitałową PGZ przez Ministra AP. W PGZ SA również nałożyły się zmiany organizacyjne, a w związku z tym delegowanie czynności związanych z przygotowaniem przedmiotowego materiału na inną niż uprzednio komórkę organizacyjną. W przypadku wyżej opisanych opóźnień MAP kontaktowało się ze Spółką i prosiło o złożenie wyjaśnień²⁶.

Rada Nadzorcza PGZ SA zamieszczała w rocznym sprawozdaniu ze swojej działalności, przedstawianym Walnemu Zgromadzeniu, wykaz podjętych uchwał oraz

²³ Pismo MAP nr IK 572393 z dnia 1 marca 2021 r.

²⁴ Pismo PGZ SA Nr PGZ/578/21 z 5 marca 2021 r.

²⁵ Jw.

²⁶ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr IK: 764932 (764594) z 24 października 2022 r.

informacje dotyczące oceny sytuacji spółki, a także inne informacje określone w wytycznych dotyczące rocznej sprawozdawczości oraz zasad podziału zysku netto Spółki.

MAP dokonywało oceny prawidłowości funkcjonowania Rady Nadzorczej PGZ SA na podstawie ww. dokumentacji, jak również rocznego sprawozdania Rady Nadzorczej z wyników oceny sprawozdania finansowego PGZ SA, sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz wniosku Zarządu w sprawie pokrycia straty netto, a także sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej PGZ SA jako organu. Zwyczajne Walne Zgromadzenie PGZ SA udzielało wszystkim członkom Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonywania obowiązków.

Oceny RN PGZ SA przez Ministerstwo dokonywane były na podstawie ww. sprawozdań. Obejmowały one przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa, w tym prawidłowość wykonywania czynności nadzorczych wynikających z obowiązków i uprawnień określonych w postanowieniach statutów i umów spółek.

Zgodnie z porządkiem obrad ZWZ omawiano Sprawozdania z działalności RN PGZ SA jako organu Spółki za rok 2019, 2020 i 2021. Równocześnie podejmowano uchwały w sprawie udzielenia absolutorium Członkom RN PGZ SA z wykonania obowiązków w 2019 r., 2020 r. i 2021 r.

(akta kontroli 3-13 plik 4, 15-18, 32, 56, 93, 99-113, 115-122, 131-138, 147)

W latach 2019-2021 Rada Nadzorcza PGZ SA odbyła odpowiednio 21, 31 i 41 posiedzeń. Tematy posiedzeń dotyczyły m.in.: analizy działań Zarządu PGZ SA, monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki, analizy bieżącego stanu należności i zobowiązań, ustalania szczegółowych celów zarządczych dla Zarządu PGZ SA. Cele te nie obejmowały przemysłu stoczniowego. MAP analizowało sprawozdania RN PGZ SA, uchwały przez nią podejmowane oraz kwartalne informacje o spółce. Kontrola wykazała, że dokumentacja za okres 2019-2022 była kompletna. Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP²⁷ w badanym okresie MAP nie podejmowało działań dyscyplinujących wobec Zarządu PGZ SA bowiem ocena działań Zarządu jest w kompetencji Rady Nadzorczej. MAP nie oceniało aktywności Rady Nadzorczej PGZ SA zakresie podejmowania inicjatyw i zgłaszania wniosków dotyczących poprawy efektywności funkcjonowania spółki, gdyż dotyczy to wewnętrznych ustaleń Spółki. MAP analizowało protokoły Rady Nadzorczej Spółki. Ministerstwo nie stwierdziło w latach 2019-2022 nieprawidłowości w działalności PGZ SA.

Z informacji zawartych w sprawozdaniu z działalności Zarządu za rok 2020 i 2021 wynika, że Walne Zgromadzenie PGZ SA nie zlecało Spółce zadań do wykonania.

Z informacji zawartych w kwartalnych informacjach o spółce wynika, że RN PGZ SA współpracowała z MAP w zakresie przekazywania informacji nt. sytuacji ekonomiczno-finansowej i ewentualnych zagrożeń funkcjonowania spółki. Oceny rad nadzorczych dokonywane były na bieżąco podczas kontaktów i analizy przekazywanej dokumentacji. Za lata 2019-2021 RN PGZ SA proponowała Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu udzielenie absolutorium w wykonaniu obowiązków Zarządowi Spółki.

(akta kontroli 3-12, plik 4, 15, 104-113, 115-122, 141-143, 147)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Ministerstwie wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za nadzór właścicielski nad PGZ SA jako spółką nadzorującą podmiot stoczniowy. Posiadali oni wyższe

²⁷ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr DKA.II.092.5.2022 IK: 747459 z 21 września 2022 r.

wykształcenie oraz zdany egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych. Nie legitymowali się doświadczeniem w branży stoczniowej. Poziom obsady kadrowej MAP zapewniał terminowe i właściwe wykonywanie czynności nadzoru.

MAP opracowało i wdrożyło oraz przestrzegało stosowania wewnętrznych regulacji odnoszących się do nadzoru właścicielskiego w stosunku do ogółu nadzorowanych spółek, spośród których tylko PGZ SA nadzorowała jeden podmiot stoczniowy. Departament Projektów Strategicznych realizował zadania nadzoru właścicielskiego, funkcje organizacyjne i kontrolne wobec Rady Nadzorczej PGZ SA nadzorującej PGZ SW w zakresie poprawności i terminowości wykonywania przez nie ustawowych i statutowych obowiązków.

Minister AP zapewnił obsadę kadrową organu nadzorczego PGZ SA. Członkowie Rady Nadzorczej oraz Zarządu PGZ SA spełniali wymogi wskazane w ustawie o zasadach zarządzania mieniem. Limity wynagrodzeń dla członków rad nadzorczych określono zgodnie z art. 10 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń. Rada Nadzorcza PGZ SA zgodnie z Zasadami nadzoru sporządzała informacje na temat swojej działalności i przekazywała ją do MAP łącznie z kwartalną informacją o spółce. Poza decyzjami o sposobie głosowania o udzielaniu absolutorium Członkom RN - MAP nie stosowało innych form ocen pracy członków Rady Nadzorczej Spółki.

OBSZAR

2. Wyznaczanie spółkom nadzorującym podmioty stoczniowe celów do realizacji w zakresie przemysłu stoczniowego oraz monitorowanie wyników finansowych tych spółek.

Opis stanu faktycznego

Spośród spółek w których Minister AP wykonuje prawa z akcji w przemysł stoczniowy zaangażowana była tylko PGZ SA, która posiadała udziały w PGZ SW oraz akcje/udziały w 30 spółkach innych branż. PGZ Stocznia Wojenna kontynuuje działalność stoczniową prowadzoną wcześniej przez Stocznnię Marynarki Wojennej, która była najstarszą stocznia w Polsce. W 2005 r. Stocznia MW została przekształcona w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa (w wyniku procesu komercjalizacji). W kolejnych latach zakład ten wielokrotnie tracił płynność finansową, co zakończyło się ogłoszeniem w grudniu 2009 r. jego upadłości. [...]

Działania PGZ SA w obszarze przemysłu stoczniowego definiuje Umowa Inwestycyjna zawarta w dniu 27 stycznia 2017 r., pomiędzy Polską Grupą Zbrojeniową SA a PGZ Stocznia Wojenna²⁸ oraz udzielone na jej podstawie wsparcie dla PGZ SW. Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych w MAP nie opracowano żadnych analiz dotyczących branży stoczniowej mając na uwadze, że bezpośrednio nie wykonuje praw z akcji w stosunku do podmiotu stoczniowego²⁹.

[...]

(akta kontroli str. 3-14, plik 5, 9, 23-26, 28-31, 74-81)

MAP sprawowało nadzór właścielski nad PGZ SA od 7 grudnia 2019 r. W związku z powyższym MAP nie miało możliwości opiniowania Strategii Grupy Kapitałowej PGZ SA na lata 2019-2022, kiedy organem właściwym było MON. Zgodnie z treścią §16 ust. 3 obowiązującego w grudniu 2019 r. Statutu PGZ SA, przyjęcie strategicznych planów wieloletnich wymagało uzyskania pozytywnej opinii Ministra Obrony Narodowej jako podmiotu uprawnionego do wykonywania praw z akcji Skarbu Państwa. MAP w listopadzie 2021 roku pozytywnie zaopiniowało aktualizację

²⁸ Umowa Inwestycyjna.

²⁹ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr IK: 764932 (764594) z 24 października 2022 r.

Strategii Grupy Kapitałowej PGZ SA na lata 2019-2023 – aktualizacja 2021. Ministerstwo zwróciło uwagę na wysoki stopień ogólności dokumentu oraz wskazało na konieczność uwzględnienia kolejnego horyzontu czasowego dla rozwoju poszczególnych spółek, różnych scenariuszy prognoz (optymistyczna, pesymistyczna, realistyczna) oraz arkusza ryzyk i sposobów ich łagodzenia.

W Strategii Grupy Kapitałowej PGZ SA na lata 2019-2023 – (aktualizacja 2021 opracowana we wrześniu 2021 r.³⁰) zdefiniowano osiem celów strategicznych:

1. Poprawa wyników i optymalizacja finansowa Grupy PGZ;
2. Maksymalizacja udziału produktów z oferty Grupy PGZ SA w zakupach realizowanych przez Siły Zbrojne RP;
3. Zbudowanie efektywnego modelu zarządzania strategicznego Grupą PGZ SA;
4. Zbudowanie efektywnej struktury organizacyjnej Grupy PGZ SA;
5. Wzmocnienie i rozbudowa potencjału CT/IT w Grupie PGZ SA;
6. Optymalizacja procesu pozyskiwania i zarządzania projektami B+R w Grupie PGZ SA;
7. Wzrost przychodów Grupy PGZ SA z eksportu produktów i usług;
8. Zwiększenie oferty i przychodów Grupy PGZ SA z krajowego rynku cywilnego w szczególności z rynku bezpieczeństwa wewnętrznego.

Zarówno w Umowie Inwestycyjnej, jak i w Strategii funkcjonowania PGZ Stoczni Wojennej na okres 2022-2026 jako odpowiedzialnego za realizację kierunków, celów i założeń wskazano PGZ SW. W okresie objętym kontrolą MAP nie dokonywało oceny realizacji celów strategicznych PGZ SW.

W Strategii funkcjonowania PGZ Stoczni Wojennej na okres 2022-2026, przyjętej przez Zarząd i RN PGZ SW w kwietniu 2022 r., zostały określone sposoby osiągnięcia celów w perspektywie finansowej, klienta, procesów wewnętrznych oraz wiedzy i rozwoju. MAP nie było zaangażowane w proces opiniowania tego dokumentu. [...] Jako horyzont czasowy osiągnięcia celów, kierunków i założeń strategii wskazano rok 2026. Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP poinformował³¹, że ze względu na termin opracowania przedmiotowej Strategii w MAP brak jest informacji o dotychczasowym stopniu realizacji przyjętych założeń i mierników. [...] W badanym okresie PGZ SW nie budowało kadłubów ani kompletnych statków.

Minister AP prowadził analizy celów nadzoru właścicielskiego w stosunku do PGZ SA na podstawie otrzymywanych sprawozdań kwartalnych ze Spółki. W Ministerstwie sporadycznie korzystano z uprawnień do pozyskiwania informacji i dokumentów z PGZ SA lub PGZ SW. Przypadki takie występowały np. w związku z potrzebą aktualizacji informacji o spółkach.

(akta kontroli str. 3-12, 14 plik 5, 9, 27-32, 41, 44-47)

2.2. W kontrolowanym okresie w MAP nie pozyskiwano dokumentów od Ministra Infrastruktury, o których mowa w art. 7 ust. 4 ustawy o zasadach zarządzania mieniem, gdyż w ocenie MAP nie zaistniała taka potrzeba³².

MAP monitorowało wyniki finansowe GK PGZ SA uwzględniając wymogi określone w Załączniku 2 do zasad nadzoru: *Wytyczne dotyczące zasad i sposobu prowadzenia bazy informacji o nadzorowanych spółkach oraz w sprawie wzorów ankiet*. Coroczne analizy o sytuacji ekonomiczno-finansowej PGZ SW przedkładała do PGZ SA.

³⁰ W dniu 22 września przyjęta Uchwałą RN PGZ SA Nr 119/IV?2021 a w dniu 15 listopada 2021 r. strategia została zaakceptowana przez MAP.

³¹ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr IK: 747989 z dnia 23 września 2022 r. oraz Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr DKA.II.092.5.2022 IK: 750462 z dnia 6 października 2022 r.

³² Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr IK: 747989 z dnia 23 września 2022 r.

(akta kontroli str. 3-12, plik 5, 9, 75-80)

2.3. Przychody ogółem GK PGZ SA w latach 2018-2021 były stabilne z tendencją lekkiego wzrostu. W 2018 r. wyniosły 5 531 495, tys. zł, w 2019 r. 6 209 836,8 tys. zł, w 2020 r. 6 330 285,6 tys. zł i w 2021 r. 6 586 370,5 tys. zł. Koszty ogółem w roku 2019 wzrosły w porównaniu z rokiem 2018 a w latach 2020-2021 miały tendencję lekkiego spadku. Wyniosły odpowiednio: 5 596 751,5 tys. zł, 6 744 583,6 tys. zł, 6 535 447,6 tys. zł i 6 220 820,5 tys. zł.

W latach 2018-2020 PGZ SA zanotowała wysoką stratę netto 829 587,1 tys. zł (odpowiednio 70 990,0 tys. zł; 540 570,5 tys. zł; 218 026,6 tys. zł) a w 2021 r. osiągnęła zysk netto w wysokości 351 764,9 tys. zł.

Według Biznesplanu PGZ SA z 2016 r. PGZ SW miała osiągać w latach 2018-2021 przychody tylko ze sprzedaży usług remontów i budowy okrętów odpowiednio w wysokości 290,0 mln zł, 310,0 mln zł, 330 mln zł i 350,0 mln zł.

Faktyczne przychody ogółem PGZ SW były o ponad 50% niższe i w 2018 r. wyniosły 98 677,3 tys. zł, w 2019 r. 118 553,8 tys. zł, w 2020 r. 169 350,9 tys. zł i w 2021 r. 155 031,2 tys. zł. Koszty ogółem były wyższe od przychodów i wyniosły odpowiednio 125 180,8 tys. zł, 188 270,3 tys. zł, 197 558,7 tys. zł i 156 329,9 tys. zł. W latach 2018-2020 PGZ SW odnotowała wzrost zarówno przychodów jak i kosztów a w 2021 r. spadek.

W latach 2018-2021 PGZ SW odnotowywała ujemny wynik finansowy netto (odpowiednio 26 558,9 tys. zł, 64 597,5 tys. zł, 18 667,9 tys. zł i 20 396,6 tys. zł). Strata na sprzedaży PGZ SW wyniosła odpowiednio: 30 585,5 tys. zł, 51 579,2 tys. zł, 14 389,3 tys. zł i 33 159,8 tys. zł. Strata z działalności operacyjnej wyniosła odpowiednio: 26 080,8 tys. zł, 71 052,9 tys. zł, 26 363,3 tys. zł i 257,3 tys. zł.

Strata brutto PGZ SW wyniosła odpowiednio 26 503,4 tys. zł, 69 716,5 tys. zł, 28 207,8 tys. zł i 1 298,8 tys. zł.

Udział przychodów ogółem PGZ SW w przychodach ogółem GK PGZ SA był niski i wynosił w latach 2018-2021 odpowiednio 1,78%, 1,91%, 2,68% i 2,35%. Także udział kosztów ogółem był niski i wynosił odpowiednio 2,24%, 2,79%, 3,02% i 2,51%. Udział straty netto wynosił odpowiednio 37,41%, 11,95%, 8,56% i 5,80%. Strata netto PGZ SW w znaczącym stopniu ujemnie wpływała na wynik finansowy GK PGZ SA.

Na rzeczywisty poziom wyniku finansowego netto PGZ SW w 2019 r. wpływ miały głównie wyniki finansowe, jakie zostały odnotowane na nw. projektach (na poziomie Technicznego Kosztu Wytworzenia), w tym kluczowe projekty z odnotowanymi stratami: ORP Ratownik (wynik w kwocie ok. -17,2 mln zł), ORP Piast (wynik w kwocie ok. -15,8 mln zł), K-8 (wynik w kwocie ok. -5,1 mln zł), ORP Ślązak (wynik w kwocie ok. -3,3 mln zł) i ORP Śniardwy (wynik w kwocie ok. -0,4 mln zł).

Decydujący wpływ na poprawę wyniku finansowego PGZ SW w 2021 r. miała realizacja umowy dotycząca sprzedaży nieruchomości stoczni za łączną kwotę 80,0 mln zł. Transakcja była elementem procesu „kompaktyzacji” Stoczni i dotyczyła aktywów określonych jako „nieoperacyjne” z punktu widzenia PGZ SW. Jednak pomimo sprzedaży nieruchomości i zysku netto na jej sprzedaży w wysokości 31 895,0 tys. zł PGZ SW poniosła w 2021 r. stratę netto w wysokości 20 396,6 tys. zł. Gdyby nie ta sprzedaż to PGZ SW odnotowałaby w 2021 r. stratę netto w wysokości 52 291,6 tys. zł.

W całym badanym okresie działalność PGZ SW była nierentowna. Rentowność obrotu netto (zysk netto / przychody ogółem) PGZ SW w 2018 r. wyniosła -26,9%, w 2019 r. -54,5%, w 2020 -8,0% i w 2021 r. -13,2%.

NIK zauważa, że osiągnięte w latach 2018-2021 wyniki finansowe PGZ SW były gorsze od planowanych, a także znacznie gorsze od wyników osiągniętych przez SMW SA w latach 2012-2015. PGZ SW osiągała niekorzystne wyniki pomimo otrzymania od PGZ SA w 2017 r. w ramach umowy wsparcia kwoty 64 362,2 tys. zł na finansowanie bieżącej działalności spółki, tj. zleceń produkcyjnych oraz kosztów stałych.

(akta kontroli str. 3-12, plik 1-3, 5-7, 9-14, 38-40, 44-49, 52-55, 57-83, 87-90, 144-146)

W sprawozdaniach z badania rocznego sprawozdania finansowego PGZ Stocznia Wojenna sp. z o.o. za rok 2020 i 2021 biegli rewidenci zwracali uwagę na znaczącą niepewność co do zdolności jednostki do kontynuacji działalności tj. wskazali, że *w nocie nr 64 zawarto informacje o prognozowanej utracie płynności Spółki w roku 2021 i 2022. Z tego względu jednostka może nie uzyskać zakładanych korzyści ekonomicznych z aktywów i nie uregulować zobowiązań wynikających z toku zwykłej działalności.*

Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych³³ wyjaśnił, że Zarząd PGZ SW podjął działania zmierzające do odwrócenia trendu i przywrócenia prognozy płynnościowej do czasu, kiedy Stocznia rozpocznie realizację kolejnych kontraktów i odbuduje rentowność na poziomie operacyjnym, co pozwoli na kontynuację działalności w roku obrotowym 2022 r. i w kolejnych okresach. W tym celu prowadzone są następujące zadania: [...]

Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP³⁴ wyjaśnił ponadto, że PGZ SW zawarła umowy: [...]

Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych wyjaśnił ponadto, że PGZ SW [...]

Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych³⁵ MAP nie podejmowało działań w przypadku negatywnego wpływu wyników osiągniętych przez PGZ SW na wyniki grupy kapitałowej, gdyż Minister AP nie wykonuje praw z akcji w stosunku do podmiotu stoczniowego. Po analizie przez MAP dokumentów otrzymanych z PGZ SA w kontrolowanym okresie nie wykazano negatywnego wpływu na wyniki GK PGZ SA przez PGZ SW.

NIK nie podziela tej opinii, ponieważ każdy ujemny wynik finansowy PGZ SW pogarsza sytuację finansową GK PGZ SA, a skumulowana strata PGZ SW za lata 2018-2021 obniżyła wynik finansowy GK PGZ SA o 130 220,9 tys. zł.

Monitorowanie sytuacji w grupie kapitałowej realizowane było w MAP poprzez analizę otrzymywanych okresowych sprawozdań. W badanym okresie MAP nie prowadziło żadnej analizy w zakresie utworzenia holdingu polskich spółek stoczniowych, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych³⁶ [...]

(akta kontroli str. 3-12, 14 plik 2, 6, 9, 14, 33-37)

Dyrektor Departamentu Projektów Strategicznych MAP wyjaśnił³⁷, że realizując wniosek NIK sformułowany w Informacji o wynikach kontroli P/21/015 Funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych³⁸, podjęto następujące działania: [...]

³³ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr DKA.II.092.5.2022 IK: 750462 z dnia 6 października 2022 r.

³⁴ Jw.

³⁵ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr IK: 747989 z dnia 23 września 2022 r.

³⁶ Pismo Departamentu Projektów Strategicznych MAP Nr IK: 764932 (764594) z dnia 24 października 2022 r.

³⁷ Jw.

³⁸ Zobowiązania reprezentujących Skarb Państwa członków Rady Nadzorczej PGZ SA do podjęcia działań zmierzających do wyznaczenia Zarządowi PGZ SA celów zarządczych dotyczących wypracowania i przeprowadzenia po uzyskaniu stosownych zgód korporacyjnych projektu restrukturyzacyjnego eliminującego z Grupy Kapitałowej PGZ spółkę MS TFI SA.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W badanym okresie MAP nie wyznaczyło Spółce celów oraz założeń do realizacji w zakresie przemysłu stoczniowego. Działania te realizowała PGZ SA zgodnie z umową wsparcia zawartą ze Skarbem Państwa. Ministerstwo nie kalkulowało ani nie analizowało korzyści z tytułu posiadanych przez SP udziałów i akcji PGZ SW oraz wartości ich wzrostu lub spadku. MAP nie podejmowało działań mimo świadomości negatywnego wpływu wyników osiągniętych przez PGZ SW na wyniki grupy kapitałowej, bowiem Minister AP nie wykonuje praw z akcji PGZ SW, która realizuje działania istotne dla obronności państwa. Według Biznesplanu PGZ SA z 2016 r. PGZ SW miała osiągać w latach 2018-2021 przychody tylko ze sprzedaży usług remontów i budowy okrętów łącznie w wysokości 1 280,0 mln zł. Faktyczne przychody ogółem PGZ SW były w tym okresie o ponad 50% niższe.

MAP monitorowało wyniki finansowe GK PGZ SA w oparciu o Wytyczne dotyczące zasad i sposobu prowadzenia bazy informacji o nadzorowanych spółkach oraz w sprawie wzorów ankiet, określonych w załączniku nr 2 do Zasad nadzoru.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków ani uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 10 stycznia 2023 r.

Prezes
Najwyższa Izba Kontroli
Marian Banaś
/-/